https://achterderug.nl

Van Alkmaar begint de victorie.

I.

Het is al vele malen verhaald.....

En ik kan me begrijpen, dat een kind der twintigste eeuw twijfelzuchtig de schouders ophaalt, en vraagt of dan toch 't beleg van Alkmaar, 't ontzet van Leiden wapenfeiten zijn geweest van zulk een wereldhistorisch belang, dat ze na drie en een halve eeuw nog steeds moeten worden herdacht!

Of 't geen bekrompen ingenomenheid met eigen land verraadt, daar nù nog aandacht aan te schenken?

De vraag ligt in de lijn van onzen tijd.

Men ziet alléén aan, wat voor oogen is. Alleen wat groot is en machtig en geweldig, is de opmerkzaamheid waard. Wat klein is en zwak wordt immers tòch vertrapt in den ontzettenden strijd om het bestaan, die tusschen de volkeren der aarde wordt gevoerd!.....

Onze eigen historie leert het tegendeel.

Daarom alléén reeds zou ze waard zijn, gekend te worden ver buiten de grenzen van 't eigen land.

Maar er is nog meer. Wel degelijk was de strijd, die hier op de smalle kuststrook langs de Noordzee in de eerste jaren van onzen vrijheidskrijg werd gevoerd, van wereldhistorische beteekenis. 't Was de vraag, aan welke zijde in het schrikk'lijk pleit van dwang en vrijheid de overwinning zou zijn. Had *Willem van Oranje*, van de laatste zandplaat opgejaagd, den dood gevonden, de vrijheid van religie op het vasteland van Europa ware nimmer gevestigd, en het absolutisme van *Philips II* zou West-Europa in dezelfde banden gekluisterd hebben, waarin Rusland zooveel eeuwen heeft gezucht.

„Van Alkmaar begint de victorie!....."

De blijde zegekreet had dieper zin dan onze vrome vaderen wisten. Daar begon de victorie van gewetensvrijheid op inkwisitie-dwang; van de staatkundige rechten des volks op vorstelijke tyrannie; dàar werden in beginsel de religie-vrijheid en de politieke onafhankelijkheid van Holland bevochten, die straks aan al de Noordelijke gewesten, later aan Engeland ten goede komen zullen en die grooten invloed zullen hebben op de reuzenrepubliek aan de overzijde van den Atlantischen Oceaan.

Maar in den herfst van 1573 droomde niemand daarvan.

Een weeklage was op veler lippen.

Willem van Oranje — dàt was Europa's oordeel — had zich gegeven voor een verloren zaak.

Dwaselijk had hij gehandeld; hij moest dan nu zijn hoofd maar te pletter loopen tegen de Spaansche wereldmacht! Het juiste oogenblik om zich terug te trekken uit het wespennest, waarin hij zich gestoken had, was ongebruikt gelaten. In 1572, nà den Bartholomeüs-nacht, nàdat *Bergen* door Alva hernomen was, nadat hij zijn leger had moeten afdanken, tóén had, naar *menschelijke* wijsheid geredeneerd, de Prins naar Duitschland moeten terugkeeren..... en dat had hij *niet* gedaan.....

Tóch geen staatsman, die Oranje!

Over Arnhem en Deventer, over Zwolle en Kampen was hij naar Holland gegaan, — zijn trouwe, Hollandsche Geuzen hadden hem per schip naar Enkhuizen gehaald.

Daar zat hij in de val!

Alles was hem tegengeloopen. Vijftien van de zeventien gewesten hadden zich sidderend aan *Alva* onderworpen. Amsterdam hield de Spaansche zijde. Na langdurig beleg was het betrekkelijk sterke Haarlem gevallen, en waren Zuid en Noord van elkander gescheiden. Alles werd den Prins immers bij de handen afgebroken.....

Een legertje, dat op een geregelden troep geleek, had hij niet meer. Uit Duitschland was geen hulp te wachten; koningin Elisabeth keek toe, — was 't geen krankzinnig idee, dat de Prins enkel met de hulp van ongeoefende kramers en wevers, boeren en schutters, het uithouden zou tegen de eerste militaire mogendheid van dien tijd?

Nooit echter kwam *Oranjes* geloofsmoed heerlijker aan het licht, dan juist toen!

Toen was het, dat hij dat beroemde antwoord gaf aan *Sonoy*, die in 't Noorderkwartier bevel voerde; dat antwoord, waarin hij hem wees op den Potentaat der potentaten, die Zijn arm, verdrukt en ellendig volk niet in den nood laten zou!

Heerlijke geloofstaal, door den Heere der heirscharen zèlf bevestigd: Van Alkmaar begint de victorie!

't Zag er anders in den vóórherfst van 1573 niet naar uit.

De gansche linie Amsterdam-Haarlem, als we zeiden, was in *Alva's* macht.

Diens plan was nu hoogst eenvoudig. Ten Noorden van het IJ was 't in die dagen een ware warwinkel van water en land.

Noord-Holland was nog allerminst de schoone, welvarende provincie, waar de teler een honderdvoudigen oogst van den akker bracht. De beste stukken lagen nog diep onder water: Beemster, Purmer, Wormer, Schermer, allerlei meren óm Alkmaar, de Zijp.... 't was alles nog water, en de visscher, die met zijn boot de meren bevoer, had beter zijn brood dan de landbouwer, die den waterigen grond den oogst afvergde.

Om dat stuk water-en-land tot onderwerping te brengen, behoefde *Alva* een leger en een vloot.

Het leger hád hij. De rijen, gedund door 't beleg van Haarlem, waren aangevuld; de soldaten hadden tenminste eenige maanden soldij ontvangen, en brandden nu van begeerte, om er met die „ketters" een einde aan te maken.

Dat leger zou te land voortrukken, met Amsterdam en Haarlem als basis. Alkmaar was een onsterke stad, en zou het niet zooveel weken houden kunnen als Haarlem maanden, temeer wijl het plaatsje voor den belegeraar zeer gunstig gelegen was, en van alle zijden tegelijk kon aangetast worden.

Onderwijl had de Spaansche admiraal *Bossu* te Amsterdam een vloot uitgerust, waarmee hij de Zuiderzee van vijanden schoon vegen zou. Frieslands stadhouder, die ondertusschen in dat gewest de handen ruim gekregen had, zou hem dan de hand reiken, en als tusschen de twee bladen van een tang zouden dan de Zuiderzee-steden Enkhuizen, Hoorn en Medemblik worden fijn geknepen.

Dan zou 't wachten zijn op een paar weken vorst, die alle paden begaanbaar en alle wateren tot een vasten weg maken zou, zoodat de Spanjaarden van dorp tot dorp konden trekken, om de laatste vonken van verzet uit te trappen.

Met het voorjaar zou dan het „Noorderkwartier" tot de gehoorzaamheid zijn teruggebracht.

Den volgenden zomer was dan het Zuiden van Holland aan de beurt, en zou de „opperste aller oproermakers," de Prins van Oranje, uit zijn laatsten schuilhoek worden opgejaagd.

Het plan was eenvoudig, en had alle kans van slagen.....

't Had slechts één zwakke plek: Aan *Alva* ontbrak een goede gedétailleerde terreinkaart. Dat was een groot gemis. Zonder een vertrouwbare kaart was 't een waagstuk om in dat waterland ten Noorden van het IJ te gaan opereeren! *Alva* had óók iets gehoord van de oorlogen in vroeger eeuw tusschen de graven van Holland en de West-Friezen, en hoe verraderlijk er de bodem was voor zoo'n zwaar gewapend leger, dat zijn ganschen trein meesleepte.

Een kaart móést *Alva* hebben.....

Joost Janszoon hielp hem er aan! Een Nederlander alweer! 'n Amsterdammer, kundig landmeter en vestingbouwkundige, *die* wees den vreemdeling den weg in 't eigen vaderland!

In zeer korten tijd teekende hij een volledige kaart, met alle wegen, beemden, meren, slooten, sluizen, dijken, bruggen, een kaart, die twee eeuwen later nog wegens haar volledigheid en nauwkeurigheid werd geroemd.

En toen ging 't er op los..... Alkmaar het eerst!.....

P. BR.

Pro en Contra.

Onlangs verhief een dokter met kracht zijn stem tegen het rooken. In een lijvig artikel, voorkomende in het „Homoeopathisch Maandblad," toonde hij aan, hoe verkeerd het rooken is, en welk een slechten invloed het gebruik van tabak op het menschelijk organisme heeft. Maar niet allen zijn het daarmede eens. Dit bleek in voormeld „Homoeopathisch Maandblad" al spoedig, toen een andere dokter het matig rooken verdedigde. Dit blijkt ook telkens, als men dokters of leeken hoort spreken over het rooken.

Zoo zei eens iemand tegen mij: „Mijn grootvader is zes-en-tachtig jaar geworden, en je ziet den man niet zonder pijp. Wel een bewijs hoe gezond rooken is." Een

https://achterderug.nl

Van Alkmaar begint de victorie.

II.

De Spaansche zondvloed rees ál hooger!

Te land en te water, zooals we zagen, had *Alva* den ondergang der Geuzen besloten, en in de maatregelen, die hij daartoe nam: de uitrusting van het leger onder Don *Frederik* en van de vloot onder den graaf van *Bossu*, had hij weer getoond de tacticus te zijn bij uitnemendheid, die als een volleerd schaakspeler zijn tegenstander brengt tot het onontwijkbaar *mat*.

Leger en vloot zouden voeling houden met elkaar en samenwerken, en tusschen deze twee bladen van de nijptang, die *Alva* zelf te Amsterdam in handen hield, zou Hollands vrijheid verkneper worden.

Dit alles was zoo klaar als de dag.

Ook zonder den staatsmansblik van een *Oranje* begreep iedere hoe groot het gevaar was.

Onbegrijpelijk, ja ongeloofelijk is het dan ook, dat in de ure des gevaars de eensgezindheid onder de landzaten verre te zoeken was; dat stad tegen stad, familie tegen familie verdeeld stond, en de steden van West-Friesland aan niets minder dachten, dan om zich met eenparigen schouder tegen de doodelijke omarming van 's vijands leger en vloot te weer te stellen.

't Was de grootste beproeving voor *Willem van Oranje!*

Dadelijk, na de inneming van Haarlem, toen de vijandelijke verkenners Noordwaarts zwermen gingen, schreef prins *Willem* de West-Friesche en Waterlandsche steden aan, dat ze ten spoedigste Alkmaar van levensmiddelen en schietvoorraad zouden voorzien.

Immers — Alkmaars behoud was ook hùn welzijn....

Maar de Staten van West-Friesland, te Hoorn vergaderd, toonden al heel weinig lust, om 's Prinsen aanschrijving op te volgen. 't Had immers den tijd nog; de lasten waren tòch al zoo zwaar; ze konden zèlf hun voorraden zoo goed gebruiken, en vele vijven en zessen meer.... goede raad genoeg, maar geen hulp in natura.... en slechts met de grootste moeite konden de burgemeesters van Alkmaar, die mede ter vergadering aanwezig waren, verkrijgen, dat de andere steden dan ten minste borg bleven voor de rogge en de gerst, die zij als voorraad wenschten aan te koopen!

Nogeens: het lijkt ongeloofelijk.

Hoorn en Enkhuizen en Medemblik, Edam en Monnikendam en wat er meer 's Prinsen zijde hield, konden toch voor hun oogen zien, dat van Alkmaars behoud hun eigen welzijn afhing.

Wordt Alkmaar genomen, dan hebben ze zóó den vijand voor hun eigen wallen....

Tòch laten ze de stad maar tobben, en beknibbelen haar op een last rogge min of meer!

Ze handelden, gelijk een tijdgenoot bitter opmerkt, naar het spreekwoord, dat niemand hinkt aan andermans zéér. Als kinderen in hun onverstand bekommerden ze zich slechts om den dag van heden; die van morgen, als de vijand voor hun poorten verscheen.... zou wel voor het zijne zorgen: Wèl een averechtsche opvatting van Jezus' waarschuwing tegen bezorgdheid!

En met zùlke medestanders, van alle hulp verstoken, moest *Oranje* de worsteling volhouden tegen de Spaansche wereldmacht.... wàs het eigenlijk geen hopelooze strijd?....

Waarlijk, ook hier is de geloofsmoed van den Prins te bewonderen, en zijn onwankelbare trouw aan de zaak, die voor het bewustzijn zijner ziele de eigen zaak des Heeren geworden was, dat hij ondanks alles volhield en met onbegrijpelijk geduld voortarbeidde aan zijn levenstaak, die menig ander in arren moede reeds, als hopeloos, zou hebben opgegeven!

Oranje alleen was de ziel van den opstand.

God de Heere had hem bekwaamd en toegerust tot zijn taak.

Ware hij niet geweest de groote leidsman, of ware hij te spoedig aan het vaderland ontvallen, de nieuwe Staat had voor de tweedracht der ingezetenen en voor het zwaard des vijands moeten bezwijken. *Hij* wist met zijn nooit volprezen wijsheid en goedheid zeer veel goed te maken, dat anderen bederven; *hij* stuurde het schip, door allerlei stormen telkens over stag geworpen, met wijzen moed door de razende golven naar de haven. Toen de stuurman stierf, zeilde de kiel reeds door kalmer zeeën en.... *zijn* leiding had de mannen gevormd, die het roer van hem overnemen konden!

Gelukkig, dat er nù nog mannen blijken te zijn, die hun ziel in hun hand gesteld hebben; die met den Prins wenschen dóór te gaan, tot het bittere einde als 't moet!

Zulk een man was ook burgemeester *Floris van Teylingen*.

't Scheelde maar weinig, of de tweespalt onder de burgerij ware oorzaak geweest, dat de vijand zonder slag of stoot binnen de poorten gekomen was. Wèl had *Oranje* tijdig eenige vendelen afgezonden, opdat de stad niet gansch zonder bedreven troepen zijn zou, maar toen de Spanjaard naderde, werd nog lang en breed beraadslaagd, wat partij men als stedelijke overheid kiezen zou.

Daar wàren er, die in hun hart nog hingen aan den ouden godsdienst, en de kans, ja de zekerheid van staatkundige onderdrukking kozen boven de vrijheid der gezuiverde religie, welke zij gram waren.

Reeds nestelden zich de Spanjaarden in de voorstad....

En aan de andere zijde der stad werden 's Prinsen knechten grammoedig van 't wachten voor de gesloten poort, in een positie, die hun geen weerstand bood tegen een plotselingen aanval des vijands.

Hopman *Ruijckhaver* op 't stadhuis was des onderhandelens zat, en rammelend met zijn goed zwaard, maakte hij een eind aan 't burgemeesterlijk lijntjes-trekken, zeggende, dat het nu geen tijd van sammelen was; 't moest nu wezen áf of áán; kiezen of deelen!

Toen stond *Floris van Teylingen* op.

Ook *hij* was 't lang moe, en met fonkelend oog de „waggelmutsen" rondziende, sprak hij het kloeke woord, waarmee hij zijn hoofd op 't spel zette: „Welaan dan — ik wil bij den Prins en de burgers leven en sterven!"

De daad bij het woord voegende, stelde hij zich aan het hoofd der goedgezinde burgerij, sloeg met bijlen en voorhamers, door de Gereformeerde burgerij geholpen, de poort in, en liet 's Prinsen volk binnen, dat onmiddellijk door de tegenovergestelde poort een uitval deed en de Spanjaarden uit de voorstad verjoeg, die daarop afgebroken werd.

Na deze schermutseling trokken de Spanjaarden af, doch wie zich vleien mocht met een terugtocht voor goed, zag zich leelijk bedrogen! Nadat *Alva* de muiterij wegens achterstallige soldij had weten te bedwingen, dank zij de toezending van Spaansch goud op den juisten tijd, zond hij Don *Frederik* in 't begin van September met het gansche leger om de stad in te nemen.

Aan alle zijden werd Alkmaar nu omsingeld.

De gemeenschap met den Prins of zijn stadhouder was geheel verbroken.

Aan alle kanten rondom wapperden de Spaansche vaandels; het beste leger van Europa, aangevoerd door de helden van honderd slagvelden, had zich om deze zwak bemuurde stad gelegerd, waarbinnen slechts 800 man geregelde troepen lagen, en die voorts verdedigd werd door wevers en kaaskoopers, door vollers en tinnegieters; ook door vrouwen en ....kinderen.

Kon de uitslag eigenlijk wel twijfelachtig zijn?

Medelijdend en verachtelijk krulde de Spanjaard zijn knevel op, toen hij hoorde, hoe de stad, ondanks mooie beloften en schoone aanbiedingen, wenschte stand te houden; den Prins van Oranje en.... den Koning!.... wilde trouw blijven!

Ja, dan moest het zwaard maar beslissen!

Den 18en September werd de stad uit tal van kanonnen geweldig beschoten; ruim tweeduizend kogels werden gebruikt. Toen, eenige oogenblikken, hield de donder van 't geschut stil.... de rust, die 't onweder voorafgaat.... toen begon de stormloop!

Drie uren lang streden de keurtroepen van Spanje tegen kramers en visschers, tegen vrouwen en kinderen! Meermalen gelukte het een onversaagden gast zijn vaandel te planten op den wal.... maar ook telkenmale had hij dat tegen zijn leven gedaan en zijn vaandel werd vertreden!

Eindelijk, toen het donker werd, moest Don *Frederik*, barstend van spijt, het sein geven tot den terugtocht. Hij had geen voet gronds, geen stuk muurs gewonnen, maar op 't avondappèl ontbraken vijfhonderd dooden en driehonderd gewonden, die gevallen waren voor de muren der zwakke stad!

Maar binnen Alkmaar loofden de vromen met door tranen verdofte stem den Heere Zebaoth, die hen nog niet overgaf in de handen hunner vijanden.

Echter — wat zou het einde zijn?

P. Br.

https://achterderug.nl

Van Alkmaar begint de victorie.

III. (Slot.)

Daar waren in Alkmaar *bidders*.

Het kost in onze twintigste eeuw, ik zal niet zeggen eenigen *moed*, maar zekere *zelfoverwinning*, om daar den nadruk op te leggen.

De tijd ligt verre achter ons, dat de vijand meer bevreesd was nog voor het gebed, dat daar opging in de vergadering der gemeente, dan voor 't geschut, waarmee hij door ons zeevolk werd bestookt.

Met een medelijdenden glimlach wordt aangezien, wie het gebed om de overwinning, om uitkomst in den nood, wil meetellen onder de factoren, die de uitkomst bepalen van den strijd. Het aantal manschappen, de zwaarte van het geschut, de stemming van den troep, de geoefendheid der aanvoerders, dàt alles telt mee, en de som van al deze factoren bepaalt den uitslag van 't gevecht.... maar dat wezenlijk ook het gebed iets vermag, ja, dat naar luid van Gods onfeilbaar Woord het kachtig gebed des rechtvaardigen véél vermag, — dat lijkt een al te dwaas....

Het is dan ook niet met passer en cijfers te bewijzen, en daardoor voor velen al geoordeeld.

Maar tot het einde der dagen zullen er op deze aarde mannen en vrouwen blijven, die uit hun eigen, rijke levenservaring, tot hoofdschuddende verbazing van de lieden dezer wereld, overvloedig weten aan te toonen, met welk een verrassend God zij te doen hebben, en hoe Hij een Hoorder is van het gebed.

Daar waren in Alkmaar bidders.

Ze waren de getrouwen in den lande, die ook in den bangsten nood zich sterkten in den Heere, hun God, die hun ook tegen den machtigen vijand een Burg was en een Hoog Vertrek.

Denzelfden dag, dat de Spanjaards in menigte voor de stad kwamen, en het beleg in vollen ernst begonnen, ging de burgerij „ten gebede," en biddend zijn de vromen blijven strijden, al die moeilijke weken door. Zóó waren en werden ze eerst recht onoverwinnelijk. Zóó konden de schippers en visschers, lakenvolders en wevers, de keurtroepen van Spanje weerstaan.

God gaf in die singuliere tijden ook singuliere gaven.

Gaven van krijgsbeleid en moed in den strijd, maar ook geestelijke gaven.

't Waren geen mannen van groote studie of geleerdheid, die in deze benarde tijden het Woord bedienden binnen Alkmaar, doch ze wisten te spreken naar het hart van Jeruzalem.

't Scheen echter wel, dat ook deze troost de arme gemeente zou worden ontnomen.

De jongste, *Pieter Cornelisz*, die nog jaren daarna in den dienst heeft gestaan tot in den tijd der Remonstrantsche troebelen, welke met name de kerk van Alkmaar op haar grondvesten zouden doen wankelen, werd ziek, en kon zijn dienstwerk niet langer vervullen.

De andere dienaar des Woords was een man reeds op jaren.

In ditzelfde Alkmaar had hij 't eerzaam bedrijf van mandenmaker uitgeoefend; hij was de man geweest, die zijn ziel in zijn hand had gesteld en de hagepreek in Noord-Holland begonnen was; in de jaren van Alva's schrikbewind had hij de schapen in de verstrooiing geweid, en zoodra zijn vaderstad zich voor den Prins had verklaard, was hij weergekeerd.... *Jan Arentsz*.

Thans echter lag hij neergeveld.

Een zware ziekte had hem aangepakt.

Vele getrouwen waren rondom zijn krankbed vergaderd, en met stervende lippen vermaande hij hen, moed te houden en op God vertrouwen te stellen.

De Heere toch zou uitkomst geven. —

Hemzelf was wat beters bereid: onder 't gebrul van 't Spaansche geschut openden zich voor hem de poorten van het Vaderhuis. Het doodszweet bedekte zijn gelaat, toen de stormklok al wie de wapens voeren kon naar de wallen riep, en het laatste gebed van den scheidenden leeraar was voor zijn volk en vaderland, dat God ze toch niet den vijand ter plundering en verwoesting overgave, maar voor zijn volk en kerk nog een plaats ter woning behouden mocht.

De Spanjaarden, toen ze in storm na storm waren teruggeslagen; toen de lijken der gevallenen de stadsgracht vulden, en ze zelfs door doodsbedreiging niet meer te bewegen waren, den muur te naderen, meenden in hun bijgeloof, dat demonische machten hieronder werken moesten, waartegen al hun dapperheid niets baatte.

Zij tastten mis in hun dwaasheid.

Maar aan 't sterfbed van Jan Arentsz hadden ze de waarheid kunnen leeren, want een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel, en, ja! in den weg der middelen was Alkmaars ontzet óók te danken aan den manmoedigen tegenstand der bezetting, en aan het water, dat in 't eind den Spanjaard van den drassigen bodem dreigde weg te spoelen, maar om het einde van den strijd rècht te begrijpen, hebben we te luisteren naar het gedurig gebed, dat van de gemeente zonder ophouden voor het behoud der stad werd opgezonden.

Intusschen werd ook de weg der middelen betreden. Binnen de stad door manhaftig verweer; daar buiten door de onvermoeide zorgen van *Sonoy* en van *Vader Willem*.

Een leger tot ontzet was niet meer bijeen te brengen. Holland had zijn krachten uitgeput tijdens het beleg van Haarlem, en graaf Lodewijk, die een jaar lang op den Dillenburg ziek gelegen had, maar nu zijn pogingen om in Duitschland een hulpleger bijeen te brengen, had hervat, kon er de eerste maanden nog niet aan denken om naar Holland op te rukken.

Eén middel bleef slechts over: het openen der zeesluizen en het doorsteken der dijken.

Daartoe drong en dreef *Sonoy*, maar de Staten van West-Friesland hadden er geen ooren naar.

Of het zulke slechte vaderlanders waren?

Ganschelijk niet! Hun eigen steden, Hoorn, Enkhuizen, enz., werden dag aan dag versterkt, en als ze den vijand voor hun eigen poorten gekregen hadden, ze zouden hem niet minder hardnekkig tegenstand geboden hebben, dan nu Alkmaar deed. Tenzelfden tijde, dat ze zich verzetten tegen het uiterste middel, dat *Sonoy* wilde bezigen, versterkten ze met alle macht de Zuiderzeevloot, waarmee ze, onder Gods zegen, straks den vijand onder *Bossu* zulk een geweldige nederlaag zullen toebrengen.... maar ach! er was nog zoo weinig gevoel van saamhoorigheid; elke stad voelde zich een koninkrijkje apart, en 't werd zoo weinig verstaan: Als één lid lijdt, lijden alle leden.

Van der Mey, de kranige stadstimmerman uit Alkmaar, die door de Spaansche posten wist heen te sluipen, sprak de Staten kras aan en stelde hen verantwoordelijk voor het lot der stad, want Alkmaar was in den uitersten nood....

Maar de Staten waren onvermurwbaar.

„Haarlem had het wel zeven maanden gehouden," zei de een, „Alkmaar is nog geen zeven weken belegerd geweest." Een ander vond, dat de stad het best tot Allerheiligen houden kon; dàn werd het winter en zouden ze niet zooveel bezwaar meer maken.

En een derde beet den afgezant toe: „Hoe staat gij zoo en raast; waarom zouden wij dat schoone gras en de vruchten van 't land verderven, en wat zullen te winter onze beesten eten?"

Was 't wonder, dat *Van der Mey* 't heete bloed in de tong schoot, en dat hij den beestenminnaar toebeet: „Waart gij, koehouder, mede in Alkmaar in dien staat daar wij in zijn, gij zoudt wat minder zwarigheid voor uw beesten hebben, wat die te winter eten zullen, maar veeleer voor het behoud van de goede burgers en krijgsknechten met hun vrouwen en kinderen, die daar binnen zijn."

Dat had den man bijna zijn vrijheid gekost: men dreigde hem „achter af te leiden...."

Uit het Noorden begaf hij zich naar den Prins. Hier vond hij beter onthaal. Schriftelijk zei deze den Alkmaarders toe, dat hij zèlf voor de inundatie zorgen zou.

Men weet, hoe de boodschapper veilig in Alkmaar wederkwam, maar hoe zijn brief in handen des vijands viel. De inhoud van den brief was beslissend!

Reeds nu, in 't begin van October, was de grond nat en drassig. In de loopgraven stonden de soldaten reeds tot aan hun knieën in 't water. De gemeenschap tusschen de posten kon slechts per schuit onderhouden worden. Als nú nog de zee over 't land werd losgelaten, zou weldra de verbinding met de Spaansche basis verbroken zijn, en dàt durfde *Don Frederik* niet afwachten.

Het beleg werd opgebroken.

Den 8en October des jaars 1573 ontruimde de vijand zijn kamp, en de bede om verlossing werd vervangen door den lofzang der dankzegging:

Van Alkmaar begint de victorie!

En die victorie was de verlossing des Heeren.

P. Br.